

Jak zapobiegać przemocy i reagować na pogłoski o atakach. Materiał dla dyrektorów i nauczycieli

Bezpłatny materiał niekazmuliczyc.pl, październik 2026. Można drukować i przekazywać dalej.

Kontekst

Po atakach w szkołach na Mazowszu (7–8.10.2026) w sieci krążyły pogłoski o „krwawym piątku” 9 października. Policja podała, że nic nie potwierdzało istnienia takiej akcji. Każdy sygnał był jednak sprawdzany, policja skontrolowała ponad 10 tysięcy szkół i zatrzymała 10 osób (stan na 9.10). Część szkół odwołała zajęcia.

Ten materiał dotyczy dwóch rzeczy:

- jak spokojnie przejść przez okres plotek i lęku;
 - co robić na stałe, żeby wcześniej wychwytywać sygnały zagrożenia.
-

1. Gdy krążą pogłoski o zagrożeniu (pierwsze 24–48 godzin)

1. **Weryfikuj, nie powielaj.** Skontaktuj się z dzielnicowym lub komendą policji i z organem prowadzącym. Każdą konkretną groźbę (nagranie, wpis, wiadomość) prześlij policji ze zrzutem ekranu, datą i nazwą konta. Nie rozsyłaj jej w grupach.
2. **Jeden komunikat do rodziców:** krótki, spokojny i rzeczowy.
 - Co wiemy, czyli informacje z policji.
 - Co szkoła robi: kontrola wejść, dyżury, kontakt z policją.
 - Jak zgłaszać niepokojące sygnały.
 - Prośba, żeby nie udostępniać plotek.
 - Wzór jest niżej.
3. **Wzmocnione, ale spokojne środki:**
 - kontrola wejść i dyżury na przerwach;
 - przypomnienie procedury alarmowej i hasła alarmowego;
 - drożne drogi ewakuacyjne;
 - lista kontaktów do służb przy sekretariacie.
4. **Rozmowa w klasach**, bez szczegółów zdarzeń: lekcja wychowawcza (scenariusz niżej).
5. **Wsparcie:** pedagog i psycholog dostępni dla uczniów i nauczycieli. Uczniowie z trudnymi przeżyciami lub silnym lękiem dostają indywidualną rozmowę.
6. **Uwaga na naśladownictwo.** Po głośnych zdarzeniach przez kilka tygodni rośnie ryzyko kolejnych groźb i prób naśladowania. Nie podawaj nazwisk sprawców, nie pokazuj ich zdjęć ani nagrań i nie omawiaj sposobu działania.

Wzór komunikatu do rodziców

Szanowni Państwo, w związku z doniesieniami o zagrożeniach w szkołach informujemy, że jesteśmy w stałym kontakcie z policją. Według jej informacji nie ma potwierdzonego zagrożenia dla naszej szkoły. Wzmocniliśmy kontrolę wejść i dyżury. Prosimy, aby nie przysyłać dalej niesprawdzonych wiadomości. Każdy niepokojący sygnał (wpis, wiadomość, wypowiedź ucznia) prosimy zgłaszać wychowawcy, pedagogowi lub dyrekcji, a w sytuacji zagrożenia dzwonić pod 112. Pedagog i psycholog szkolny są do dyspozycji uczniów i rodziców. Dyrekcja.

2. Zapobieganie na stałe: wychwytywanie sygnałów wcześniej

Najważniejsze wnioski z analiz ataków w szkołach:

- **Nie ma jednego profilu sprawcy.** Wygląd, oceny ani „bycie dziwnym” nic nie przesądza. Nie szukamy „podejrzanych”, tylko reagujemy na zachowania.
- **Prawie zawsze były wcześniej sygnały.** Często były to wypowiedzi albo wpisy o zamiarze, tak zwane przecieki. Zauważali je głównie rówieśnicy, rzadziej dorośli.
- **Wielu sprawców doświadczyło dręczenia,** miało poczucie krzywdy, kryzys psychiczny albo trudności w domu.
- **Wiele planów udaremniono, bo ktoś to zgłosił:** kolega, rodzic, nauczyciel.

Wniosek: **najskuteczniejsza ochrona to kultura zgłaszania i zespół, który umie ocenić sygnał i pomóc.**

2.1. Zespół do spraw oceny sygnałów zagrożenia

Powołaj stały, mały zespół: dyrektor lub wicedyrektor, pedagog i psycholog, wychowawca ucznia, a w razie potrzeby dzielnicowy. Zespół:

1. **Przyjmuje każde zgłoszenie** groźby lub niepokojącego zachowania, także anonimowe.
2. **Ocenia sygnał** w rozmowie z uczniem, świadkami i rodzicami. Rozróżnia:

- wypowiedź nieprzemyślaną, na przykład w złości, bez zamiaru i bez planu;
- sygnał poważny: zamiar, plan, przygotowania, dostęp do niebezpiecznych przedmiotów, powtarzanie gróźb.

3. Działa adekwatnie:

- przy sygnale nieprzemyślanym: rozmowa, wyjaśnienie, przeprosiny, naprawienie relacji, informacja dla rodziców;
- przy sygnale poważnym: natychmiastowe zabezpieczenie (policja, rodzice), plan wsparcia ucznia (psycholog, poradnia, w razie potrzeby leczenie), monitorowanie, rozwiązanie źródła problemu (np. przemocy rówieśniczej).

4. Dokumentuje i wraca do sprawy po kilku tygodniach.

Taki zespół najlepiej wpisać w istniejące **standardy ochrony małoletnich** i procedury reagowania szkoły.

2.2. Łatwe zgłaszanie dla uczniów

- Kilka dróg do wyboru: rozmowa z wybranym dorosłym, skrzynka na zgłoszenia, adres e-mail albo formularz, także anonimowo.
- Na lekcjach wyraźnie mówimy: **zgłoszenie, że ktoś chce kogoś skrzywdzić, to nie donos, tylko pomoc**, również dla tej osoby.
- Każde zgłoszenie dostaje odpowiedź, a osoba zgłaszająca jest chroniona.

2.3. Klimat szkoły

- **Konsekwentne przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i wykluczaniu.** Dręczenie to jeden z najczęściej powtarzających się wątków w historiach sprawców.
- **Relacje:** każdy uczeń ma co najmniej jednego dorosłego w szkole, do którego może przyjść. Warto to sprawdzić, na przykład krótką ankietą.
- **Edukacja emocjonalna i społeczna:** radzenie sobie ze złością i porażką, rozwiązywanie konfliktów, proszenie o pomoc, odróżnianie żartu od dokuczania. Nowa podstawa programowa (Dz.U. 2026 poz. 378) zawiera te treści na wszystkich etapach.
- **Higiena cyfrowa:** rozmowy o odpowiedzialności za treści w sieci, o „wyzwaniach” i o tym, że groźba wysłana „dla żartu” ma konsekwencje.

2.4. Gotowość na wypadek zdarzenia

- Aktualna procedura na wypadek wtargnięcia napastnika i ewakuacji, ćwiczona spokojnie i dopasowana do wieku uczniów.
- Dwa niezależne sposoby alarmowania, w tym hasło alarmowe.
- Lista kontaktów do służb i organu prowadzącego oraz plan wsparcia psychologicznego po zdarzeniu.

3. Lekcja wychowawcza (45 min): „Plotka, groźba, pomoc”

Dla klas 4–8 i szkół średnich. W klasach 1–3 wystarczy krótka rozmowa z części A i C.

Zasada prowadzącego: nie omawiamy szczegółów ataków ani sprawców. Mówimy o uczuciach, o bezpieczeństwie i o tym, co każdy z nas może zrobić.

A. Jak się czujemy? (10 min). Rundka: „Jednym słowem: jak się dziś czuję w szkole?”. Można powiedzieć „pas”. Prowadzący nazywa uczucia, mówi, że wszystkie są w porządku, i opowiada, co szkoła robi dla bezpieczeństwa.

B. Plotka czy informacja? (15 min). Na tablicy dwie kolumny: „skąd wiem?” i „kto to podał?”. Uczniowie podają przykłady wiadomości z sieci, bez treści gróźb. Wspólnie ustalamy zasady:

- sprawdzam źródło;
- nie przesyłam dalej;
- gdy coś mnie niepokoi, mówię dorosłemu.

Rozmowa: dlaczego udostępnianie plotki szkodzi, nawet gdy chcę ostrzec?

C. Co robię, gdy ktoś mówi, że kogoś skrzywdzi? (15 min). Krótkie sytuacje do omówienia w grupach:

- ktoś w klasie „żartuje”, że przyniesie broń;
- na grupie klasowej pojawia się nagranie z groźbą;
- kolega od dawna jest sam i pisze, że „wszyscy pożałują”.

Wnioski:

- zgłaszam dorosłemu, któremu ufam;
- w zagrożeniu dzwonię pod 112;
- nie wdaję się w dyskusję z osobą, która grozi, i nie udostępniam;
- zgłoszenie to pomoc, a nie donos.

D. Zakończenie (5 min). Każdy uczeń dostaje kartę z numerami pomocy (karta dla uczniów). Informacja, kiedy dyżurują pedagog i psycholog.

4. Odpowiedzialność prawna (do przypomnienia uczniom starszych klas)

- Groźba popełnienia przestępstwa wobec innej osoby, która budzi uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona, jest przestępstwem (art. 190 Kodeksu karnego).
- Fałszywe zawiadomienie o zagrożeniu, które wywołuje działania służb, na przykład ewakuację, jest przestępstwem (art. 224a Kodeksu karnego).
- W przypadku nieletnich sprawami zajmuje się sąd rodzinny.

Numery pomocy

- **112:** numer alarmowy.
- **116 111:** Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży (bezpłatny, anonimowy, także czat na 116111.pl).
- **800 12 12 12:** Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka (bezpłatny; także dla dorosłych zaniepokojonych o dziecko).
- Poradnia psychologiczno-pedagogiczna właściwa dla szkoły.

Numery sprawdzono 9.10.2026. Aktualne informacje są na stronach organizacji.

Materiał ma charakter informacyjny. Nie zastępuje procedur szkoły, poleceń służb ani pomocy specjalistów. Źródła:

- komunikaty policji i doniesienia medialne z 8–9.10.2026;
- U.S. Secret Service, National Threat Assessment Center: „Protecting America's Schools” (2019) i „Averting Targeted School Violence” (2021);
- Comprehensive School Threat Assessment Guidelines (D. Cornell, Uniwersytet Wirginii);
- badania nad efektem naśladownictwa po głośnych atakach (Towers i in., PLoS ONE, 2015);
- poradnik MEN „Bezpieczna szkoła”.